

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Inrichting repressieve brandweerbzorg

Regiobeeld 18 - Zuid-Holland Zuid

Inhoudsopgave

1	Samenvatting, conclusies en aanbevelingen	3
1.1	Opkomsttijden	4
1.2	Samenstelling basisbrandweereenheden	6
1.3	Beschikbaarheid personeel	8
2	Inleiding	9
2.1	Inrichting van de repressieve brandweezorg	9
2.2	Opbouw van het regiobeeld	10
2.3	Beschrijving van de brandweer Zuid-Holland Zuid	10
3	Beoordeling van de regio	12
3.1	Opkomsttijden	12
3.1.1	Inleiding	12
3.1.2	Beoordeling op de toetspunten	13
3.2	Samenstelling van basisbrandweereenheden	18
3.2.1	Inleiding	18
3.2.2	Beoordeling op de toetspunten	18
3.3	Beschikbaarheid brandweerpersoneel	23
3.3.1	Inleiding	23
3.3.2	Bevindingen	23
I	Bijlagen	
	Enquête brandweerpersoneel	26
II	Afkortingen	28

1

Samenvatting, conclusies en aanbevelingen

De Inspectie Justitie en Veiligheid (tot 27 oktober 2017: Inspectie Veiligheid en Justitie) (hierna: Inspectie JenV) onderzocht van september 2016 tot en met mei 2017 in welke mate de veiligheidsregio's voldoen aan de wet- en regelgeving op het gebied van de inrichting van de repressieve brandweezorg. De Inspectie JenV spitste dit onderzoek toe op drie onderwerpen, te weten:

1. opkomsttijden (is de brandweer 'op tijd?');
2. samenstelling van basisbrandweereenheden (met welke eenheden komt de brandweer ter plaatse?);
3. beschikbaarheid brandweerpersoneel (heeft de brandweer altijd voldoende mensen paraat om de eenheden te bemannen?).

Het eindrapport van dit inspectieonderzoek bestaat uit een landelijk beeld, 25 regiobeelden - waaronder het voorliggende - en de landelijke uitkomsten van de personeelsenquête die de Inspectie heeft uitgezet onder het brandweerpersoneel dat uitrukt op de brandweervoertuigen. Het regiobeeld is gebaseerd op documenten die door de veiligheidsregio ter beschikking zijn gesteld, interviews die de Inspectie JenV in de veiligheidsregio heeft gehouden en de uitkomsten van de personeelsenquête.

De bevindingen uit het onderzoek zijn afgezet tegen de negentien toetspunten uit het toetsingskader dat de Inspectie heeft opgesteld op basis van de wet- en regelgeving (zie hiervoor deze link: [Inrichting repressieve brandweezorg in elke veiligheidsregio - Toetsingskader](#)).

In dit regiobeeld geeft de Inspectie weer in hoeverre de veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (hierna: VRZHZ) voldoet aan de toetspunten en daarmee aan de wet- en regelgeving. Dit levert het voorliggende beeld op.

1.1 Opkomsttijden

Het toetsingskader bevat voor dit onderwerp acht toetspunten. Deze hebben betrekking op:

Tabel a. *Toetspunten opkomsttijden*

Toetspunt	Deelonderwerp
1	Actueel dekkingsplan
2	Actueel brandrisicoprofiel
3	Overzicht berekende opkomsttijden
4	Overzicht berekende overschrijdingen
5	Bestuursbesluit over opkomsttijden
6	Overzicht feitelijke opkomsttijden
7	Analyse feitelijke opkomsttijden
8	Verbetervoorstellen aan bestuur

De regio beschikt over een bestuurlijk vastgesteld dekkingsplan dat niet ouder is dan vier jaar. Het dekkingsplan is gebaseerd op het brandrisicoprofiel dat een overzicht bevat van de locaties van de objecten en de risico's daarvan. Het huidige brandrisicoprofiel bevat geen overzicht van de markante objecten en is niet dynamisch, maar de regio legt op dit moment de laatste hand aan de totstandkoming daarvan en naar verwachting is dit eind 2017/begin 2018 gereed.

Het bestuur beschikt over grafische overzichten van de berekende opkomsttijden van de eerste tankautospuitten en de overschrijdingen daarvan op de tijdnormen uit het besluit veiligheidsregio's. Op basis daarvan heeft het bestuur besloten tot het vaststellen van eigen opkomsttijden (referentietijden) en neemt het extra risicobeperkende maatregelen voor objecten die niet binnen die tijden bereikt kunnen worden.

De regio verstrekt het bestuur momenteel (nog) geen overzichten van de feitelijke opkomsttijden, maar werkt daar wel aan. Ook over de voortgang van de genomen risicobeperkende maatregelen rapporteert de regio (nog) niet periodiek aan het algemeen bestuur.

De regio registreert de opkomsttijd niet overeenkomstig het bepaalde in het landelijk kader Uitruk op Maat (hierna: UoM). Bij een maatgevend incident (binnenbrand woning) registreert de regio de opkomsttijd van het eerste voertuig in plaats van het voertuig dat de slagkracht van een tankautospuit, bemand met zes personen (hierna: TS6) completeert, zoals gesteld in UoM.

De regio registreert sinds kort de feitelijke opkomsttijden. Aan een analyse daarvan is de regio nog niet toegekomen. Daardoor zijn nog geen voorstellen aan het bestuur voorgelegd ter verbetering of optimalisering daarvan.

Conclusie

De VRZHZ voldoet aan de toetspunten 1, 3, 4 en 5. Na voltooiing van het nieuwe brandrisicoprofiel (eind 2017/begin 2018) voldoet de regio ook aan toetspunt 2 (actueel brandrisicoprofiel). Op de toetspunten 6 en 7 (overzicht, respectievelijk analyse van de feitelijke opkomsttijden) is nog verbetering mogelijk door het bestuur structureel te betrekken bij de resultaten van de repressieve organisatie en de voortgang in de uitvoering van de risicobeperkende maatregelen. Ook dient de regio de juiste opkomsttijden te registreren bij toepassing van variabele voertuigbezetting. Omdat geen voorstellen aan het bestuur zijn voorgelegd laat de Inspectie de beoordeling van toetspunt 8 buiten beschouwing.

Aanbevelingen

- Voltooi het proces waarin een nieuw brandrisicoprofiel en nieuw dekkingsplan worden opgesteld.
- Informeer het bestuur structureel bij de resultaten van de repressieve organisatie en de voortgang van de uitvoering van de risicobeperkende maatregelen.
- Registreer de opkomsttijd van de complete slagkracht van een TS6 - indien bij een incident een samengestelde eenheid wordt ingezet – als de opkomsttijd van dat incident.

1.2 Samenstelling basisbrandweereenheden

Het toetsingskader bevat voor dit onderwerp zeven toetspunten. Deze hebben betrekking op:

Tabel b. Toetspunten samenstelling basisbrandweereenheden

Toetspunt	Deelonderwerp
9	Besluit over samenstelling basisbrandweereenheden
10	Borgen niveau van brandweezorg
11	Borgen veiligheid en gezondheid brandweerpersoneel
12	Borgen interregionale bijstand
13	Inzicht in bereikte effecten
14	Analyse van bereikte effecten
15	Besluit tot verbetering

De regio voert het proces om te komen tot variabele voertuigbezetting op een zorgvuldige wijze uit. Het doel voor het toepassen van variabele voertuigbezetting is het oplossen van paraatheidsproblemen.

Bij een maatgevend incident (binnenbrand woning) komt minimaal de slagkracht van een TS6 ter plaatse (eventueel in samengestelde vorm). Op elk voertuig bevindt zich altijd een bevelvoerder.

Het toepassen van variabele voertuigbezetting kan zowel een positief als negatief effect hebben op het zorgniveau aan de burger. Positief als een voertuig nu met 4 personen kan uitrukken terwijl dat met 6 soms niet mogelijk is. Negatief als de slagkracht van een TS6 (indien eerst met een TS4 wordt uitgerukt) later ter plaatse komt dan voorheen. Deze effecten zijn situatie-afhankelijk en onvermijdelijk.

De regio beschikt over een recente Risico-inventarisatie en -evaluatie (hierna: RI&E), maar het hierop gebaseerde plan van aanpak moet nog wel worden opgesteld en uitgevoerd. Ook dient de RI&E nog te worden getoetst door een gecertificeerde arbodienst. De regio heeft in de pilots wel een Taak-risico-analyse opgesteld voor de TS4. Het personeel dat uitrukt met een TS4 is daarvoor opgeleid en geoefend. De regio besteedt ruim aandacht aan de veiligheidsbeleving van haar medewerkers.

De toepassing van variabele voertuigbezetting heeft geen invloed van betekenis op het kunnen leveren van de afgesproken interregionale bijstand.

De regio heeft door de uitgebreide evaluatie van de pilots inzicht in wat de mogelijkheden en onmogelijkheden van de inzet van variabele voertuigbezetting voor de regio zijn. De regio analyseert de resultaten uit de pilots, trekt daaruit conclusies over het kunnen toepassen van variabele voertuigbezetting in de regio en de 'opbrengst' daarvan en legt het bestuur voorstellen hieromtrent voor.

Conclusie

De VRZHZ voldoet aan de toetspunten 9, 12, 13, 14 en 15. Op toetspunt 10 (borgen niveau van brandweezorg) is nog optimalisering mogelijk door gericht aandacht te schenken aan de situaties waarbij negatieve effecten voor het niveau van brandweezorg optreden en deze zoveel als mogelijk te minimaliseren. Op toetspunt 11 (borgen veiligheid en gezondheid brandweerpersoneel) is verbetering mogelijk door het RI&E-proces spoedig af te ronden door het opstellen en uitvoeren van een plan van aanpak en toetsing van de RI&E door een gecertificeerde arbodienst.

Aanbevelingen

- Besteed gericht aandacht aan de negatieve effecten van variabele voertuigbezetting op het brandweezorgniveau voor de burger en tracht deze zoveel als mogelijk te minimaliseren.
- Rond het RI&E-proces voortvarend af.

1.3 Beschikbaarheid personeel

Voor dit onderwerp bestaan geen normen in de wet- en regelgeving. De Inspectie JenV brengt daarom in beeld in hoeverre de veiligheidsregio zicht heeft op de aantallen beschikbare brandweerlieden, of maatregelen getroffen worden bij dreigende onderbezetting – zowel in acute situaties als structureel – en of het bestuur wordt geïnformeerd over de paraatheid van het personeel. De Inspectie beoordeelt de veiligheidsregio niet op de toetspunten van dit onderwerp.

Het toetsingskader bevat voor dit onderwerp vier toetspunten. Deze hebben betrekking op:

Tabel c. Toetspunten beschikbaarheid personeel

Toetspunt	Deelonderwerp
16	Inzicht in beschikbaarheid op korte en langere termijn
17	Maatregelen bij (dreigende) tekorten
18	Analyse beschikbaarheid
19	Bestuursinformatie over beschikbaarheid

De VRZHZ heeft de verantwoordelijkheid voor de paraatheid van de 'vrijwillige posten' belegd bij de operationeel managers van de posten. Zij maken ter ondersteuning daarvan vrijwel allen gebruik van de applicatie Brandweerrooster. Enkelen zorgen op een andere manier dat zij zicht hebben op de beschikbaarheid van de vrijwilligers. Indien de beschikbaarheid problematisch wordt, kan de operationeel manager gebruik maken van een pool van gekwalificeerd dagdienstpersoneel dat tijdelijk ingezet kan worden op de betreffende post. Als geen dagdienstpersoneel beschikbaar is, stelt de operationeel manager de post buiten dienst bij de meldkamer.

Op regionaal bestaat alleen zicht op de beschikbaarheid achteraf. Dan gaat het met name over hoe vaak een post door beschikbaarheidsproblemen buiten dienst is gesteld. De regio hanteert een norm van 98% paraatheid. Deze norm wordt in de praktijk altijd behaald. Een verdere analyse van de beschikbaarheidsgegevens vindt momenteel niet plaats.

Een prognose van de beschikbaarheid op lange termijn heeft de regio op regionaal niveau deels in beeld. Zo heeft de regio een overzicht van de leeftijdsopbouw, waarmee een verwachting van de uitstroom kan worden opgesteld. De beschikbaarheid van voldoende vrijwilligers op de lange termijn baart de regio overigens zorgen.

De regio informeert het bestuur niet over de beschikbaarheid van het personeel. De clustercommandanten bespreken dit wel met de burgemeesters van de gemeenten waar zich knelpunten hierin voordoen.

2

Inleiding

2.1 Inrichting van de repressieve brandweezorg

De Inspectie Justitie en Veiligheid (tot 27 oktober 2017: Inspectie Veiligheid en Justitie) (hierna: de Inspectie JenV) houdt toezicht op de kwaliteit van de brandweezorg in Nederland. Een van de kerntaken binnen de brandweezorg betreft de repressieve brandweezorg, het daadwerkelijk optreden bij branden en hulpverleningen. Dit wordt in elke veiligheidsregio uitgevoerd door een (regionale) brandweer. De wijze waarop de veiligheidsregio's de repressieve brandweezorg hebben ingericht dient te voldoen aan de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Die bestaat vooral uit de Wet veiligheidsregio's (hierna: de Wvr) en het Besluit veiligheidsregio's (hierna: het Bvr), maar ook uit de wetgeving op het gebied van arbeidsomstandigheden. Naast deze formele wetgeving zijn op de inrichting van de repressieve brandweezorg ook branche-afspraken en -normen van toepassing. Dit geheel vormt het kader waaraan moet worden voldaan.

De Inspectie JenV heeft van september 2016 tot en met mei 2017 onderzocht in welke mate de veiligheidsregio's voldoen aan deze wet- en regelgeving. De Inspectie spitst dit onderzoek toe op drie onderwerpen, te weten:

1. opkomsttijden (is de brandweer 'op tijd?');
2. samenstelling van basisbrandweereenheden (met welke eenheden komt de brandweer ter plaatse?);
3. beschikbaarheid brandweerpersoneel (heeft de brandweer altijd voldoende mensen paraat om de eenheden te bemannen?).

Het eindrapport van dit inspectieonderzoek bestaat uit een landelijk beeld, 25 regiobeelden - waaronder het voorliggende - en de landelijke uitkomsten van de personeelsenquête die de Inspectie heeft uitgezet onder het brandweerpersoneel dat uitrukt op de brandweervoertuigen. Het regiobeeld is gebaseerd op documenten die door de veiligheidsregio ter beschikking zijn gesteld, interviews die de Inspectie JenV in de veiligheidsregio heeft gehouden en de uitkomsten van de personeelsenquête.

Het plaatsvervangend Hoofd van de Inspectie JenV heeft het regiobeeld besproken met de voorzitter van de veiligheidsregio, de portefeuillehouder brandweezorg in het bestuur, de algemeen directeur veiligheidsregio en de commandant brandweer.

2.2 Opbouw van het regiobeeld

De opbouw van het regiobeeld volgt de drie onderwerpen uit het onderzoek en de daarbij behorende toetspunten uit het toetsingskader (zie hiervoor deze link: [Inrichting repressieve brandweezorg in elke veiligheidsregio - Toetsingskader](#)).

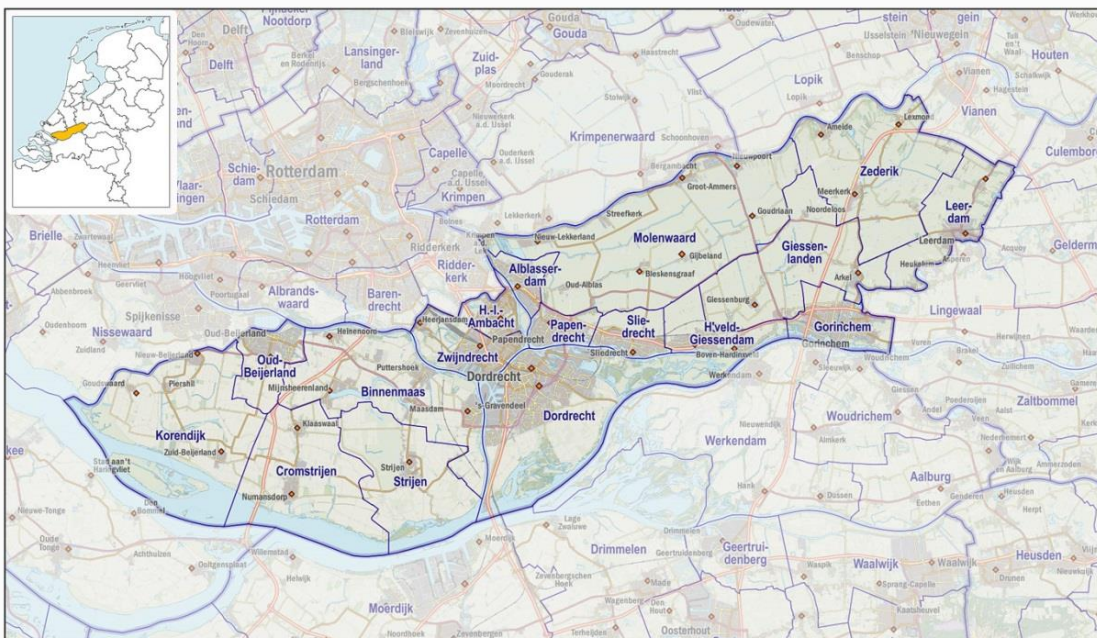
De Inspectie JenV beoordeelt per toetspunt in hoeverre de veiligheidsregio daaraan voldoet of invulling geeft en gebruikt hiervoor de bij het toetspunt beschreven 'norm' als referentie.

Elk hoofdstuk start met een korte inleiding op het onderwerp. Vervolgens geeft de Inspectie per toetspunt de beoordeling op dat punt weer en de bevindingen waarop de beoordeling berust.

2.3 Beschrijving van de brandweer Zuid-Holland Zuid

Het verzorgingsgebied van de brandweer Zuid-Holland Zuid ziet er als volgt uit:

Afbeelding 1. Kaart van de veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid met de brandweerposten
(Bron: Jan-Willem van Aalst, www.imergis.nl)

Het verzorgingsgebied

Het verzorgingsgebied van de veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (hierna: VRZHZ) omvat 17 gemeenten met een totale grondoppervlakte van 720 km². In de regio wonen circa 483.000 inwoners en er zijn 21.000 ondernemingen gevestigd. De regio bevat ruim 256.369 gebouwen, waarvan er 224.458 een woonfunctie hebben.

De VRZHZ is laaggelegen, omgeven en doorsneden door rivieren en bestaat uit een verstedelijkt gebied in de kern en een overwegend landelijk gebied aan de randen. Het gebied kenmerkt zich door de vestiging van risicovolle industrieën. Er is sprake van een hoge concentratie van transportbewegingen met gevaarlijke stoffen, zowel over de weg (A15, A16, A27, A29 en N3), het water (de (Oude) Maas, de Kil, de Merwede, het Hollandsch Diep en de Noord), het spoor (de reguliere spoorlijn over Dordrecht en Zwijndrecht, het spooreplacement Kijfhoek, de Betuweroute en HSL) als per buisleiding. De regio wordt begrensd door het Botlekgebied en de Rotterdamse haven en door het industrie- en havengebied van Moerdijk. Mede door bovenstaande kenmerken staat de regio bloot aan een veelheid aan risico's.

De brandweer Zuid-Holland Zuid

De brandweer Zuid-Holland Zuid maakt deel uit van de VRZHZ. Er werken circa 1.200 mensen, waarvan 850 in repressieve functies. Hieronder bevinden zich ongeveer 760 vrijwilligers, Zij verrichten hun werk vanuit 36 brandweerposten, verdeeld over vier brandweerclusters.

In 2016 werd de brandweer ZHZ ruim 3.000 keer gealarmeerd waaronder 1700 voor brandmeldingen die leidden tot 1.600 uitrukken. Circa 600 brandmeldingen kwamen uit een openbaar brandmeldsysteem.

3

Beoordeling van de regio

In dit hoofdstuk beoordeelt de Inspectie JenV de mate waarin de veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid voldoet aan de toetspunten uit het toetsingskader. Per toetspunt geeft de Inspectie de beoordeling op dat punt weer en de bevindingen waarop de beoordeling berust.

3.1 Opkomsttijden

3.1.1 Inleiding

De Inspectie JenV beoordeelt voor dit onderwerp vooral de in de regio bestuurlijk vastgestelde opkomsttijden voor de basisbrandweereenheden en de redvoertuigen. Deze zijn gebaseerd op de tijdnormen uit het Bvr. Het bestuur heeft echter de bevoegdheid daarvan gemotiveerd af te wijken en andere opkomsttijden vast te stellen. In dat geval kijkt de Inspectie naar de mate waarin het bestuur rekening heeft gehouden met het brandrisicoprofiel en of het bestuur dit besluit op een zorgvuldige en ordentelijke wijze heeft genomen.

Vervolgens kijkt de Inspectie naar de feitelijk gerealiseerde opkomsttijden en in hoeverre die overeenkomen met de bestuurlijk vastgestelde opkomsttijden. De regio dient te analyseren wat de oorzaak is van de verschillen en in hoeverre dit aanleiding geeft tot aanpassingen.

3.1.2 Beoordeling op de toetspunten

Toetspunt 1

De veiligheidsregio beschikt over een actueel dekkingsplan

Beoordeling

De regio beschikt over een bestuurlijk vastgesteld dekkingsplan dat niet ouder is dan vier jaar. Het dekkingsplan is gebaseerd op het brandrisicoprofiel.

Bevindingen

Het huidige dekkingsplan is opgesteld in 2012 en in 2016 opnieuw bestuurlijk vastgesteld. Dit is gedaan in het kader van de vaststelling van het Beleidsplan 2017-2020 waarvan het dekkingsplan deel uitmaakt.

De belangrijkste basis voor het dekkingsplan is het brandrisicoprofiel. Dit geeft aan bij welke (soort) objecten de grootste risico's op branden met (zeer) grote gevolgen zijn. Deze kennis diende onder andere om te bepalen welke overschrijdingen op de opkomsttijden acceptabel waren en welke maatregelen ingezet dienden te worden ter 'compensatie' daarvan.

Momenteel stelt de regio een nieuw brandrisicoprofiel en nieuw dekkingsplan op. Het brandrisicoprofiel dient als input en onderbouwing van het dekkingsplan. Naar verwachting presenteert de regio het concept-dekkingsplan in mei 2017 aan het bestuur.

Toetspunt 2

De veiligheidsregio beschikt over een actueel brandrisicoprofiel

Beoordeling

De regio beschikt over een brandrisicoprofiel met een overzicht van de locaties van de objecten en de risico's daarvan. Het brandrisicoprofiel bevat geen overzicht van de markante objecten. Het huidige brandrisicoprofiel is niet dynamisch. De regio legt op dit moment de laatste hand aan een dynamisch brandrisicoprofiel. Daaraan worden verschillende (open-data) bestanden gekoppeld die het brandrisicoprofiel verrijken.

Bevindingen

Het huidige brandrisicoprofiel maakt deel uit van het regionaal risicoprofiel dat in juni 2015 door het algemeen bestuur is vastgesteld. De Brandweer ZHZ heeft de afgelopen jaren verschillende risicoanalyses uitgevoerd om de prioriteit voor brandveiligheid te bepalen. Deze analyses waren de uitwerking 'Bestuurlijk gemotiveerd afwijken' - als onderdeel van het dekkingsplan brandweer - en een uitwerking van het project 'Vernieuwde brandweezorg' dat een herijking bevat van de bouwwerken op basis van een brandrisicoanalyse.

Het brandrisicoprofiel bevat een analyse van alle objecten met hun gebruiksfuncties gericht op waar zich de grootste brandrisico's bevinden. Hierbij speelt de kans dat een brand zich kan voordoen en de effecten die dit teweeg brengt, de zogenaamde

impactscore, een rol. Deze beoordeling is uitgevoerd met behulp van de zogenoemde 'Readar'-systematiek¹.

Voor het bepalen van de kans op een incident is de daadwerkelijke brandfrequentie van de verschillende objectsoorten in de regio gebruikt. De uitkomst is dat het brandrisicoprofiel te verdelen is in vier soorten basisrisico's: met lage of hoge impact en met lage of hoge brandfrequentie. Het brandrisicoprofiel geeft hiermee antwoord op de vraag welke objecten het meest risicovol zijn en hoe de risico's van de verschillende objectsoorten zich tot elkaar verhouden. Het brandrisicoprofiel is vormgegeven d.m.v. grafische overzichten (zogenoeten 'diamantjes'). De regio heeft geen apart overzicht opgesteld van alle markante objecten² in de regio.

De veiligheidsregio legt momenteel de laatste hand aan het opleveren van een nieuw brandrisicoprofiel. Dit profiel is dynamisch van aard. Het wordt periodiek gevuld met incidentgegevens uit het Gemeenschappelijk meldkamersysteem (hierna: GMS) en allerlei 'open data'-bestanden, zoals CBS-gegevens, Geo-OV, gegevens over panden, et cetera.

Toetspunt 3

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur een overzicht (bijvoorbeeld in het dekkingsplan) van de berekende opkomsttijden van basisbrandweereenheden en redvoertuigen voor de objecten en objectsoorten

Beoordeling

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur grafische overzichten van de berekende opkomsttijden van de eerste tankautosputten en de redvoertuigen. Hierin zijn ook de locaties van de brandweerkazernes in de regio opgenomen.

Bevindingen

Het huidige dekkingsplan bevat een grafisch overzicht van de situering van de 37 brandweerkazernes. Met behulp van het softwareprogramma Care³ berekent de VRZHZ wat de opkomsttijden zijn van de brandweereenheden naar alle objecten in de regio. Uit de eerste berekeningen bleek dat de brandweer bij circa 50% van de objecten binnen de in het besluit veiligheidsregio's (hierna: Bvr) genoemde tijdnormen aanwezig kan zijn. Het dekkingsplan bevat grafische overzichten van de opkomsttijden van de verschillende soorten brandweereenheden. Hierin is geen relatie gelegd met de objecten en objectsoorten. Bij de vaststelling van het dekkingsplan in 2012 zijn die grafische overzichten wel aan het algemeen bestuur ter beschikking gesteld. Die overzichten gaven per gebied de objecten aan en de daarvoor berekende opkomsttijden van de tankautosput en het redvoertuig.

De VRZHZ heeft geen objecten aangewezen waarvoor de directe inzet van een redvoertuig vereist is. De regio hanteert het uitgangspunt dat een redvoertuig binnen 15 minuten ter plaatse dient te zijn.

¹ Readar staat voor Risico effect analyse door actieve research.

² Onder 'markante objecten' worden in ieder geval alle bedrijven verstaan die vallen onder de werking van het Besluit Risico's Zware Ongevallen en de objecten die gebruiksvergunningplichtig zijn. Definitie uit de Handreiking opkomsttijden registratie van afwijkingen en motivering in dekkingsplannen (minister van Veiligheid en Justitie, 22 november 2012).

³ Care is een softwareprogramma waarmee kan worden berekend wat de opkomsttijden van de verschillende brandweereenheden zijn, uitgaande van de locaties van brandweerkazernes en de wegeninfrastructuur.

Toetspunt 4

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur een overzicht van de berekende overschrijdingen van de tijdnormen uit het Bvr

Beoordeling

De regio heeft het bestuur bij de vaststelling van het dekkingsplan in 2012 overzichten verstrekt van de berekende overschrijdingen op de Bvr-tijdnormen.

Bevindingen

In de grafische overzichten uit 2012 zijn de overschrijdingen opgenomen van de berekende opkomsttijden op de Bvr-tijdnormen en op de door de regio vastgestelde opkomsttijden.

Toetspunt 5

Het bestuur besluit gemotiveerd tot acceptatie van de berekende overschrijdingen en/of stelt afwijkende opkomsttijden vast

Beoordeling

Het bestuur heeft gekozen voor het vaststellen van opkomsttijden (referentietijden) die afwijken van de Bvr-tijdnormen. Daarbij neemt de regio extra risicobeperkende maatregelen voor objecten die niet binnen die tijden bereikt kunnen worden.

Bevindingen

De veiligheidsregio maakt gebruik van de mogelijkheid om opkomsttijden vast te stellen die afwijken van de Bvr-tijdnormen. De primaire reden hiervoor is dat de veiligheidsregio maar voor 50% aan de Bvr-tijdnormen kan voldoen.

Op basis van historische gegevens beschouwt de regio wat de risico's in de praktijk zijn. Hieruit concludeert men dat het in beperkte mate afwijken van de Bvr-tijdnormen, gezien de risico's, acceptabel is. De 'referentietijden' die het bestuur in 2012 heeft vastgesteld (deze komen overeen met opkomsttijden) kunnen volgens de VRZHZ in theorie allemaal worden behaald. De regio hanteert hierbij drie opkomsttijden: 8, 10, en 12 minuten. Voor winkelfuncties met gesloten constructies, woonfuncties boven winkels, portiekflats en -woningen en voor woonfuncties met verminderd zelfredzamen hanteert de regio een referentietijd van 8 minuten. Voor woonfuncties van ná 2003 hanteert de regio een referentietijd van 12 minuten en voor alle andere gebruiksfuncties een referentietijd van 10 minuten.

Het Bvr schrijft voor dat het bestuur geen opkomsttijden mag vaststellen van meer dan 18 minuten. Een aantal objecten, met name in een tweetal (geïsoleerde) natuurgebieden (het natuurmonument 'eiland Tiengemeten' en het 'Nationale Park De Biesbosch') kan echter niet worden bereikt binnen 18 minuten. Deze zijn door de regio specifiek beschouwd en onderworpen aan een risicoanalyse.

Voor objecten die niet bereikt kunnen worden binnen de daarvoor geldende referentietijden (waaronder de objecten die niet binnen 18 minuten bereikt kunnen worden), neemt de VRZHZ risicobeperkende maatregelen. De mogelijk te nemen maatregelen zijn opgenomen in een zogenaamde 'toolbox' en hangen af van de mate van het risico, zoals deze door middel van de Radar-methodiek is bepaald.

De maatregelen variëren van object-specifieke voorlichting waarin de burger wordt gewezen op de eigen mogelijkheden om een brandveiligere leefomgeving te creëren tot het verbeteren van de preparatie door de brandweer.

Naast de referentietijden heeft de regio realisatiepercentages vastgesteld. In 80% van de gevallen moeten de objecten door de brandweer bereikt worden binnen de daarvoor geldende referentietijd. Indien daaraan niet kan worden voldaan, dient in ten minste 95% van de gevallen het object maximaal twee minuten later bereikt te worden. In de resterende 5% van de gevallen mag in elk geval de maximale opkomsttijd van 18 minuten niet worden overschreden (dit geldt niet voor de objecten waarvan al bekend is dat zij niet binnen 18 minuten bereikt kunnen worden).

Toetspunt 6

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur overzicht(en) van de feitelijke opkomsttijden en de voortgang van de genomen maatregelen

Beoordeling

De regio verstrekt het bestuur momenteel (nog) geen overzichten van de feitelijke opkomsttijden, maar werkt daar wel aan. Ook over de voortgang van de genomen risicobeperkende maatregelen rapporteert de regio niet periodiek aan het algemeen bestuur.

De regio registreert de opkomsttijd niet overeenkomstig het bepaalde in het landelijk kader Uitrust op Maat. Bij een maatgevend incident (binnenbrand woning) registreert de regio de opkomsttijd van het eerste voertuig in plaats van het voertuig dat de slagkracht van een tankautospuit, bemand met zes personen (hierna: TS6) completeert.

Bevindingen

De regio registreert de opkomsttijden in het GMS en exporteert deze ter verdere verwerking naar het programma 'Safetyportal'. De regio registreert bij een maatgevend incident (binnenbrand woning) de opkomsttijd van het eerste voertuig als de opkomsttijd van het incident, ook als dit voertuig een afwijkende voertuigbezetting heeft.

De regio analyseert regelmatig de gerealiseerde opkomsttijden. Zo houdt men zicht op de geleverde prestaties. Recentelijk heeft de regio een analyse opgesteld van de opkomsttijden van de laatste drie jaar.

De regio informeert het algemeen bestuur (nog) niet over de gerealiseerde opkomsttijden. Via het jaarverslag wordt het bestuur geïnformeerd over het aantal uitrukken en over het aantal incidenten waarbij een opkomsttijd van meer dan 18 minuten werd geregistreerd. De VRZHZ heeft het voornemen om de gegevens uit de analyse van de opkomsttijden beknopt op te nemen in de bestuurlijke rapportages.

De afdelingen 'Expertise en advies' en 'Brandveilig Leven' voeren conform een jaarplan de toolbox-maatregelen uit. De voortgang van deze maatregelen wordt door de afdelingen zelf gemonitord. Hiervan gaat geen rapportage naar het bestuur.

Zo nodig wordt de voortgang van de maatregelen wel mondeling met het lokaal bestuur besproken in het bilateraal contact tussen clustercommandant en burgemeester.

Toetspunt 7

De veiligheidsregio analyseert de feitelijke opkomsttijden en de resultaten van de genomen maatregelen

Beoordeling

De regio analyseert sinds kort de feitelijke opkomsttijden. Alleen een analyse van de genomen maatregelen vindt (nog) niet plaats.

Bevindingen

De regio heeft recent een analyse opgesteld van de gerealiseerde opkomsttijden van de afgelopen drie jaar. De regio is voornemens dit jaarlijks te herhalen.

Op basis van de analyse heeft de VRZHZ onderzocht in hoeverre de gerealiseerde opkomsttijden voldoen aan de vastgestelde referentietijden en realisatiepercentages. Dit bleek het geval te zijn, zo concludeert de regio. Er waren 40 overschrijdingen op een totaal aantal van 1.000 incidenten. Ook heeft de regio per incident onderzocht wat de oorzaak was van de overschrijding en of daarin trends of verbanden zijn waar te nemen. Dat is momenteel nog niet het geval, maar de regio verwacht dit over enige tijd (als er meer overzichten zijn opgesteld) wel te kunnen waarnemen.

De regio analyseert de resultaten van de genomen maatregelen uit de toolbox niet. De regio geeft aan het lastig te vinden om de effectiviteit van de maatregelen te meten, zeker wanneer het gaat om preventieve maatregelen.

Toetspunt 8

Het bestuur besluit over de voorstellen tot verdere verbetering/optimalisering

Beoordeling

Aangezien de regio na vaststelling van het dekkingsplan nog geen voorstellen aan het bestuur heeft voorgelegd ter verbetering of optimalisering hiervan, blijft dit toetsingspunt buiten beschouwing.

Bevindingen

Het bestuur heeft naast de toolbox-instrumenten (nog) geen andere voorstellen ter verbetering voorgelegd gekregen.

3.2 Samenstelling van basisbrandweereenheden

3.2.1 Inleiding

De Inspectie JenV beoordeelt voor dit onderwerp vooral de toepassing van afwijkende samenstellingen van basisbrandweereenheden. Standaard bestaat deze uit zes personen, een bevelvoerder, een chauffeur en vier manschappen. Het bestuur heeft de bevoegdheid hiervan af te wijken, mits het bestuur daarvoor een duidelijke reden heeft. Indien wordt afgeweken moet het bestuur rekening houden met twee expliciet in het Bvr omschreven voorwaarden. Deze hebben betrekking op de brandweezorg aan de burger en op de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel. Bij de beoordeling of aan deze voorwaarden wordt voldaan betreft de Inspectie JenV ook de resultaten van de internet-enquête onder het brandweerpersoneel naar de veiligheidsgevoelens bij de verschillende samenstellingen van basisbrandweereenheden.

Indien een afwijkende samenstelling wordt toegepast is, naast de bepalingen uit het Bvr, ook het landelijk kader Utruk op Maat (hierna: UoM) van toepassing. De Inspectie JenV beoordeelt of de veiligheidsregio zich houdt aan de bepalingen van deze brancherichtlijn.

Bij de toepassing van een afwijkende samenstelling van basisbrandweereenheden dient de regio na enige tijd te evalueren in welke mate het beoogde doel van de toepassing daarvan is bereikt. Hierbij dient de regio ook de voorwaarden die het Bvr verbindt aan de mogelijkheid tot een afwijkende samenstelling van basisbrandweereenheden te betrekken. Uit de evaluatie dient te blijken of er aanleiding bestaat tot aanpassingen.

3.2.2 Beoordeling op de toetspunten

Toetspunt 9

Het bestuur neemt een gemotiveerd besluit over de samenstelling van basisbrandweereenheden indien wordt afgeweken van de standaardsamenstelling

Beoordeling

De regio voert het proces om te komen tot variabele voertuigbezetting op een zorgvuldige wijze uit. Het doel voor het toepassen van variabele voertuigbezetting is het oplossen van paraatheidsproblemen.

Bevindingen

De VRZHZ hanteert de TS6 als de standaard-samenstelling van de basisbrandweereenheden in de regio. Hierop is een klein aantal uitzonderingen. Zo wordt vanuit de post Heerjansdam tijdens kantooruren uitgerukt met vier mensen op de TS. Deze constructie bestond al voor het ontstaan van de veiligheidsregio. Als deze TS4 uitrukt naar een maatgevend incident (binnenbrand woning) alarmeert de meldkamer ook altijd direct een TS6 uit een andere post.

In 2016 zijn bij elf posten pilots gedraaid met verschillende vormen van variabele voertuigenbezetting. De aanleiding daarvoor was de zoektocht naar

kostenbesparende maatregelen. Het doel in de pilots was om te ervaren hoe het werken met variabele voertuigbezetting in de praktijk uitpakt en om vast te stellen welke waarde (waaronder mogelijk een financiële) de inzet van variabele voertuigbezetting zou kunnen hebben in de regio.

De pilotfase is op 1 april 2016 beëindigd en de deelnemende posten zijn weer teruggevallen op standaard-bezetting van de tankautosputten, op twee posten na. Dit betreft de posten Dordrecht-Leerpark waar bij een maatgevend incident wordt uitgerukt met een TS4, aangevuld met een redvoertuig met 2 personen en de post Ameide waar de variabele voertuigbezetting wordt voortgezet. Dit is bestuurlijk geaccordeerd.

Uit de evaluatie van de pilot bleek dat het invoeren van variabele voertuigbezetting niet zal leiden tot een goedkopere brandweer. De kostenbesparing blijkt minimaal te zijn. Verder bleek uit de evaluatie dat 93% van de uitrukken in de regio uitgevoerd kan worden met minder dan zes personen. Maar ook bleek al snel dat er onder het personeel weinig draagvlak bestaat voor het breed introduceren van variabele voertuigbezetting.

In het nieuwe dekkingsplan wil de regio daarom alleen de mogelijkheid opnemen om variabele voertuigbezetting toe te passen op postniveau als de post een structureel paraatheidsprobleem heeft en dit niet op een andere wijze kan worden opgelost. Training en opleiding zal dan afgestemd worden op deze situatie.

De Ondernemingsraad (hierna: OR) is intensief betrokken geweest bij de pilots. De OR stond positief tegenover de pilots, maar was wel kritisch over de wijze waarop deze in de praktijk werden uitgevoerd. De OR wordt ook betrokken bij het vervolgproces, het ontwikkelen van een nieuw dekkingsplan.

Toetspunt 10

Een besluit tot een afwijkende samenstelling van de basisbrandweereenheden tast het niveau van brandweezorg aan de burgers niet aan

Beoordeling

Bij een maatgevend incident (binnenbrand woning) komt minimaal de slagkracht van een TS6 ter plaatse (eventueel in samengestelde vorm). Op elk van de voertuigen bevindt zich altijd een bevelvoerder.

De TS4 wordt in het nieuwe dekkingsplan ingezet als sprake is van een (structureel) paraatheidsprobleem. In die gevallen verbetert de brandweezorg hierdoor.

Bevindingen

Op alle basisbrandweereenheden in de VRZHZ bevindt zich een bevelvoerder, ook als het voertuig een TS4 is. Dit was ook de afspraak tijdens de pilots met variabele voertuigbezettingen.

De regio gaat in het nieuwe dekkingsplan een afwijkende samenstelling van basisbrandweereenheden alleen toepassen bij (structurele) paraatheidsproblemen. Dan zet de regio een TS4 in waar de paraatheid onvoldoende is. Indien dat niet zou gebeuren, zou een TS soms door onderbezetting helemaal niet uit kunnen rukken en

moet er een eenheid uit een andere post komen. Dan duurt het langer voordat de brandweer ter plaatse is. Door het inzetten van de TS4 verbetert in die gevallen de brandweezorg.

Toetspunt 11

Een besluit tot een afwijkende samenstelling van de basisbrandweereenheden doet geen afbreuk aan de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel

Beoordeling

De regio beschikt over een recente Risico-inventarisatie en -evaluatie (hierna: RI&E), maar het hierop gebaseerde plan van aanpak moet nog wel worden opgesteld en uitgevoerd. Ook dient de RI&E nog te worden getoetst door een gecertificeerde arbodienst. De regio heeft in de pilots wel een Taak-risico-analyse opgesteld voor de TS4. Het personeel dat uitrukt met een TS4 is daarvoor opgeleid en geoefend. De regio besteedt ruim aandacht aan de veiligheidsbeleving van haar medewerkers.

Bevindingen

De VRZHZ heeft recent een nieuwe RI&E opgesteld. Deze bevat ook de risico's van het uitrukken met een TS4. Het daarop gebaseerde plan van aanpak moet nog worden opgesteld. De RI&E (inclusief plan van aanpak) kan daarna ter toetsing aan een arbo-kerndeskundige worden aangeboden.

Voorafgaand aan de pilot is een Taak Risico Analyse (hierna: TRA) uitgevoerd voor de inzet met een TS4. Deze TRA is getoetst door een gecertificeerd arbo-kerndeskundige en vervolgens door de VRZHZ vastgesteld.

In het kader van de RI&E is er een belevingsonderzoek onder het personeel gehouden met vragen over de reguliere inzet en over de inzet met variabele voertuigbezetting. De resultaten van het belevingsonderzoek zijn overgenomen in de rapportage van de pilot variabele voertuigbezetting.

Tijdens de pilots is na elke inzet een evaluatieformulier (zogenoeten First-Impression-Report) ingevuld met onder andere vragen over de veiligheidsbeleving. Uit het overzicht van de evaluatieformulieren komt volgens de veiligheidsregio het beeld naar voren dat er tijdens de pilots weinig veiligheidsproblemen zijn geweest.

Uit het belevingsonderzoek van de RI&E komt echter naar voren dat er wel gevoelens van onveiligheid leefden onder de medewerkers die tijdens de pilot uitrukten met een TS4. De regio geeft aan dat het opviel dat medewerkers van posten die met paraatheidsproblemen kampen het uitrukken met een TS4 veiliger vonden dan mensen op posten zonder paraatheidsproblemen.

Het personeel dat aan de pilot heeft deelgenomen is hiervoor speciaal opgeleid en geoefend volgens een eigen vakbekwaamheidsprogramma TS4.

De regio geeft aan dat zij aandacht geeft aan de weerbaarheid van het personeel tegen verbaal en fysiek geweld, bijvoorbeeld bij de jaarwisseling. De aangeboden cursussen zijn niet verplicht. De regio geeft aan dat geweld tegen brandweermensen ook geen groot probleem is in de regio. Er is in de pilot geen specifieke of

aanvullende aandacht aan gegeven. Geen van de personeelsleden heeft volgens de regio aangegeven dat dat nodig was.

Uit de internet-enquête van de Inspectie JenV onder het brandweerpersoneel blijkt dat:

- 10 (30%) van de 33 respondenten die vooral dienst doen op een voertuig met een afwijkende voertuigbezetting, aangeven dat zij dit niet onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 12 (36%) respondenten aangeven dat zij dit onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 11 (33%) hierover geen uitgesproken mening hebben.

Toetspunt 12

Een besluit tot een afwijkende samenstelling van de basisbrandweereenheden doet geen afbreuk aan de afspraken omtrent het leveren van interregionale bijstand

Beoordeling

De regio past van variabele voertuigbezetting zeer beperkt toe. Het heeft daarom geen consequenties op het kunnen leveren van de afgesproken interregionale bijstand.

Bevindingen

Interregionale bijstand wordt altijd verzorgd door middel van TS6'en. Aangezien maar drie van de 36 posten met een TS4 uitrukt heeft de regio daarmee geborgd dat er voldoende voertuigen beschikbaar blijven voor het leveren van de afgesproken interregionale bijstand.

Toetspunt 13

De veiligheidsregio heeft inzicht in de bereikte resultaten van de toepassing van afwijkende samenstellingen van basisbrandweereenheden

Beoordeling

De regio heeft door de uitgebreide evaluatie van de pilots inzicht in wat de mogelijkheden en onmogelijkheden van de inzet van variabele voertuigbezetting voor de regio zijn.

Bevindingen

De veiligheidsregio heeft de pilots met variabele voertuigbezetting geëvalueerd. Het doel daarvan was om hiermee breed ervaring op te doen en om op basis daarvan te bepalen of het werken met variabele voertuigbezetting voor de regio interessant is. Dit doel is bereikt. De ervaringen zijn opgedaan, geïnventariseerd en beschreven in het evaluatierapport.

De initiële reden om pilots met variabele voertuigbezetting te houden was te onderzoeken of dit kon leiden tot kostenbesparingen. De regio merkt op dat dit in de praktijk niet het geval blijkt te zijn. De conclusies uit de pilots geven onder andere aan dat technisch gezien een TS4 het merendeel (93%) van de incidenten op een

veilige en zelfstandige manier kan afhandelen. Tevens kan de TS4 een start maken bij het bestrijden van maatgevende incidenten. In vergelijking met de TS6 ervaart de bemanning van een TS4 wel eerder een beperking in het optreden, wat vaker tot een defensieve aanpak leidt. Een andere conclusie is dat er weinig draagvlak is voor de inzet van variabele voertuigbezetting, behalve bij de posten die kampen met structurele bezettingsproblemen.

Toetspunt 14

De veiligheidsregio analyseert de resultaten van de toepassing van afwijkende samenstellingen van basisbrandweereenheden om maatregelen te kunnen nemen ter verbetering hiervan

Beoordeling

De regio analyseert de resultaten uit de pilots en trekt daaruit conclusies over het kunnen toepassen van variabele voertuigbezetting in de regio en de 'opbrengst' daarvan.

Bevindingen

De evaluatie van de pilot heeft inzicht gegeven in de waarde/mogelijkheden van variabele voertuigbezetting. De conclusie is dat in de VRZHZ de inzet van variabele voertuigbezetting niet leidt tot een kostenbesparing, maar wel zinvol is als maatregel om bij een post de paraatheid te garanderen.

Toetspunt 15

Het bestuur besluit over voorstellen tot verbetering/optimalisering

Beoordeling

Het bestuur besluit over de toepassing van variabele voertuigbezettingen. De besluiten bevatten de overwegingen die leiden tot het besluit.

Bevindingen

Het bestuur heeft op 26 juni 2014 besloten tot het uitvoeren de pilot variabele voertuigbezetting. In de nota daarbij is het beoogde doel van de pilot omschreven, namelijk de effecten van de inzet van een TS4 in beeld brengen en op basis daarvan een keuze te kunnen maken om variabele voertuigbezetting al dan niet regiobreed toe te passen.

Het bestuur is op de hoogte gesteld van de uitkomsten van de pilot en betreft deze bij de uitgangspunten voor het nieuwe dekkingsplan.

3.3 Beschikbaarheid brandweerpersoneel

3.3.1 Inleiding

De Inspectie JenV onderzoekt voor dit onderwerp vooral de wijze waarop de veiligheidsregio borgt dat er te allen tijde voldoende brandweermensen beschikbaar zijn om uit te kunnen rukken als dat nodig is. Vooral waar sprake is van van huis opkomende vrijwilligers blijkt dat problemen op te kunnen leveren.

Waar het vroeger voldoende was om een groot aantal brandweermensen te alarmeren in geval van brand en er dan ook altijd voldoende opkwamen naar de post, is dat de laatste jaren onder druk komen staan. Dit brengt de noodzaak met zich mee dat de veiligheidsregio inzicht moet hebben in het aantal beschikbare brandweerlieden, zowel in actuele omstandigheden als in de ontwikkelingen daarin op langere termijn.

Voor dit onderwerp bestaan geen normen in de wet- en regelgeving. De Inspectie JenV brengt daarom in beeld in hoeverre de veiligheidsregio zicht heeft op de aantallen beschikbare brandweerlieden, of maatregelen getroffen worden bij dreigende onderbezetting – zowel in acute situaties als structureel – en of het bestuur wordt geïnformeerd over de paraatheid van het personeel. De Inspectie beoordeelt de veiligheidsregio niet op deze toetspunten.

3.3.2 Bevindingen

Toetspunt 16

De veiligheidsregio heeft inzicht in de beschikbare medewerkers op korte en lange termijn

Bevindingen

De operationeel manager van elke post is belast met de verantwoordelijkheid om de paraatheid van de eigen post in beeld te hebben. Vrijwel alle posten werken met de applicatie 'Brandweerrooster'. In de regio zijn zes posten die hier niet mee werken. Hiervan zijn vier vrijwilligersposten en twee posten met een gekazerneerd/beroepsbezetting. Van de vier vrijwilligersposten die niet met Brandweerrooster werken, werkt er één met piketdiensten. De andere drie posten zorgen ervoor dat ze op een andere eigen manier zicht hebben op de beschikbaarheid. Volgens de regio is er op deze wijze op postniveau en bij de verantwoordelijke operationeel manager goed inzicht in de beschikbaarheid van personeel, zowel in de acute situatie, in de nabije toekomst (komende dagen/weken) als de beschikbaarheid achteraf. Ook de vier clustercommandanten hebben zicht op de beschikbaarheid van de posten in hun gebied.

Op regionaal niveau bestaat alleen zicht op de beschikbaarheid achteraf. Dan gaat het met name over hoe vaak een post door paraatheidsproblemen buiten dienst is gesteld.

Een prognose van de beschikbaarheid op lange termijn heeft de regio op regionaal niveau deels in beeld. Zo heeft de regio een overzicht van de leeftijdsopbouw, waarmee de uitstroom op termijn enigszins kan worden voorspeld. Daarnaast zijn

er, zo geeft de regio aan, altijd onvoorspelbare factoren als verhuizingen, veranderingen van werk of verhuizing van een belangrijke werkgever, waardoor de beschikbaarheid met name op de dagsituatie in het geding kan komen.

Toetspunt 17

De veiligheidsregio neemt maatregelen bij (dreigende) acute problemen in de beschikbaarheid van personeel

Bevindingen

De operationeel manager van de post kan bij paraatheidsproblemen van zijn post gebruik maken van een pool van gekwalificeerd dagdienstpersoneel van waaruit mensen tijdelijk ingezet kunnen op de betreffende post. Als er geen dagdienstpersoneel beschikbaar is, dan stelt de operationeel manager de post buiten dienst bij de meldkamer.

Toetspunt 18

De veiligheidsregio analyseert de beschikbaarheid gedurende langere tijd om maatregelen te kunnen nemen ter verbetering daarvan

Bevindingen

De regio weet hoe vaak een post buiten dienst is gesteld. De regio hanteert een norm van 98% paraatheid. Deze norm wordt in de praktijk nog altijd ruim gehaald.

Een nadere analyse van de paraatheidsgegevens gebeurt op dit moment niet. De regio geeft aan dat dit straks wel gaat plaatsvinden wanneer er voldoende gegevens vanuit Brandweerrooster beschikbaar zijn.

De paraatheid op langere termijn baart de regio zorgen. Het wordt volgens de regio steeds lastiger om voldoende vrijwilligers te krijgen, met name voor de dagsituatie.

Burgemeesters van de gemeenten waar zich knelpunten voordoen op het gebied van paraatheid, worden actief betrokken bij de wervingscampagnes van de brandweer. Deze leveren in de praktijk telkens weer nieuwe vrijwilligers op, maar of dit in de toekomst nog voldoende is, moet blijken. De regio noemt de invoering van variabele voertuigenbezetting en het toepassen van functiedifferentiatie per post als mogelijke alternatieven voor het oplossen van beschikbaarheidsproblemen.

Toetspunt 19

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur een overzicht van de feitelijke beschikbaarheid van het personeel gedurende het jaar en de genomen maatregelen bij problemen daarin

Bevindingen

De regio rapporteert momenteel niet over de paraatheid aan het algemeen bestuur. De clustercommandanten bespreken het thema beschikbaarheid/paraatheid wel tijdens de bilaterale gesprekken met 'hun' burgemeesters, zeker in gemeenten waar de paraatheid regelmatig een probleem vormt.

I

Bijlage Enquête brandweerpersoneel

Het repressief optreden van de brandweer bevat per definitie een bepaalde mate van onveiligheid. Het is aan de werkgevers, de veiligheidsregio's, om de veiligheidsrisico's zoveel als mogelijk te beperken en het brandweerpersoneel adequaat te informeren en voor te bereiden op onveilige situaties in het werk door middel van opleidingen, oefeningen en trainingen. Dit is een algemene verplichting vanuit de Arbeidsomstandighedenwet.

Indien een veiligheidsregio wil besluiten tot een afwijkende samenstelling van basisbrandweereenheden, mag zij daarbij geen afbreuk doen aan de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel. Dit is als nadrukkelijke voorwaarde opgenomen in het Besluit veiligheidsregio's. Deels kan dit worden bereikt door middel van objectief te beoordelen acties, zoals een deugdelijke risico-inventarisatie en -evaluatie en maatregelen om de geconstateerde risico's te beperken. Echter, ook de veiligheidsgevoelens van deze mensen spelen hierin een belangrijke rol. Om daarop zicht te krijgen heeft de Inspectie JenV een internet-enquête uitgezet onder het gehele brandweerpersoneel in alle veiligheidsregio's dat dienst doet op een basisbrandweereenheid. Niet alleen onder de brandweermensen die daadwerkelijk dienst doen op een afwijkend samengestelde basisbrandweereenheid, maar ook onder hen die daarmee (nog) geen ervaring hebben.

De vragen in de internet-enquête hebben betrekking op:

- Algemene gegevens, zoals leeftijd en dienstjaren en of de respondent beroepsmatig of als vrijwilliger aan de brandweer verbonden is.
- De soort voertuigen waarmee de respondent uitrukt (TS6, TS4, TS2/SIV).
- Of de respondent een speciale opleiding of oefening heeft genoten als hij/zij uitrukt met een ander voertuig dan de TS6 en hoe deze die opleiding en oefening waardeert.
- Of de respondent zich in het algemeen veilig voelt bij zijn/haar repressieve werkzaamheden.
- Of de respondent zich wel eens onveilig heeft gevoeld, of hij/zij dat gemeld heeft en wat er met die melding is gedaan.
- Een aantal stellingen over de veiligheid bij repressief optreden.

De Inspectie JenV analyseert een aantal van de gevraagde gegevens op regionaal niveau en andere gegevens op landelijk niveau. De gegevens die beïnvloed worden door specifieke regionale omstandigheden (door de wijze van organiseren van de repressieve organisatie) zijn in dit regiobeeld weergegeven.

Algemene gegevens

- De enquête is uitgezet onder 806 medewerkers.
- 426 medewerkers hebben de enquête ingevuld, dit is een respons van 53%.
- 393 (92%) van de respondenten doen vooral dienst op een TS6.
- 33 (8%) van de respondenten doen vooral dienst op een voertuig met een afwijkende voertuigbezetting (TS4).
- 385 (90%) van de respondenten zijn vrijwilliger en 41 (10%) zijn beroeps.

Opleiding en oefening voor het optreden met een afwijkende voertuigbezetting

- Van de 33 respondenten die vooral dienst doen op een voertuig met een afwijkende bezetting, geven er 20 (61%) aan hiervoor een speciale opleiding te hebben ontvangen. 12 (60%) van de 20 geven aan dat die opleiding hen voldoende heeft voorbereid op de inzet met een afwijkende voertuigbezetting.
- Van de 33 respondenten die vooral dienst doen op een voertuig met een afwijkende bezetting, geven er 24 (73%) aan hiervoor speciaal geoefend te worden. 19 (79%) van de 24 geven aan dat zij zich voldoende geoefend vinden voor de inzet met een afwijkende voertuigbezetting.

Vinden de respondenten optreden met een afwijkende voertuigbezetting onveiliger dan met een TS6?

Afwijkende voertuigbezetting

- 10 (30%) van de 33 respondenten die vooral dienst doen op een voertuig met een afwijkende voertuigbezetting, geven aan dat zij dat niet onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 12 (36%) respondenten geven aan dat zij dat onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 11 (33%) hebben hierover geen uitgesproken mening.

Standaard voertuigbezetting

- 75 (19%) van de 393 respondenten die vooral dienst doen op een voertuig met een standaard voertuigbezetting, geven aan dat zij het optreden met minder dan zes personen niet onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 254 (65%) respondenten geven aan dat zij dat onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 64 (16%) hebben hierover geen uitgesproken mening.

Veiligheid heeft de hoogste prioriteit binnen onze organisatie

- 346 (88%) van de medewerkers die vooral dienst doen op een TS6, zijn het eens met deze stelling;
- 24 (73%) van de medewerkers die vooral dienst doen met een afwijkende voertuigbezetting zijn het hier mee eens.

II

Bijlage Afkortingen

Afkorting

Bvr
Inspectie JenV
OR
RI&E
SIV
TS
UoM
VB
VRZH
Wvr

Betekenis

Besluit veiligheidsregio's
Inspectie Justitie en Veiligheid
Ondernemingsraad
Risico-inventarisatie en -evaluatie
Snel interventievoertuig
Tankautospuiter
Uitruk op Maat
Veiligheidsberaad
Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid
Wet veiligheidsregio's

Missie Inspectie Justitie en Veiligheid

De Inspectie Justitie en Veiligheid houdt voor de samenleving, de ondertoezichtgestelden en de politiek en bestuurlijk verantwoordelijken toezicht op het terrein van justitie en veiligheid om inzicht te geven in de kwaliteit van de taakuitvoering en de naleving van regels en normen, om risico's te signaleren en om organisaties aan te zetten tot verbetering. Hiermee draagt de Inspectie bij aan een rechtvaardige en veilige samenleving.

Dit is een uitgave van:

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
[Contactformulier](#) | www.inspectievenj.nl

November 2017

*Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.*